

Емисија Уметност и ја

Софија: Поштовани гледаоци, добар дан! Ја сам Софија Кезић, а ви гледате још једну епизоду емисије *Уметност и ја*. Данас имамо част да угостимо нашег песника и академика Васка Попу. Добродошли!

Попа: Хвала! Част је моја.

Софија: Господине Попа, Ви сте заиста велики реформатор наше поезије и књижевности уопште. Како бисте описали ваше стваралачке почетке и шта је то што је утицало на Вас?

Попа: Моји литерални почеци су у мојим љубавним писмима! (*насмеја се, па настави*) Рођен сам у Гребенцу, то је мало место крај Беле Цркве. Основно и средње образовање стекао сам у Вршцу где сам и почео да пишем. Године 1940, уписао сам Филозофски факултет у Београду, али када је наша земља окупирана наредне године (*уздах*), на наговор родитеља одлазим у Букурешт, где сам студирао медицину. Убрзо сам схватио да то није оно што желим и решио да одем у Беч. (кратка пауза) Тако је и било. Студирао сам прво филозофију. Вратио сам се у Беч и уписао немачку и француску књижевност. По завршетку рата сам се вратио у Београд и дипломирао на Филозофском факултету, 1949. године. (мала пауза) Књижевну каријеру сам започео пишући у књижевним часописима *Борба* и *Књижевне новине*. Касније сам их и уређивао. Убрзо сам почео да радим у издавачкој кући *Нолит*, постао уредник и остао цео радни век. У редакцији сам сарађивао са Зораном Мишићем, Михаилом Лалићем, Милошем Стамболићем, Александаром Ристићем, Иваном В. Лалићем, Милицом Николић, и многим другима. Писање је ишло успут. (*смех*)

Софија: Импресивно!

Попа: Хвала Вам!

Софија: Вратила бих се сада, ако немате ништа против, на Вашу прву збирку *Кора*. Објављена је 1953. године, и уз збирку Миодрага Павловића¹ *87 песама* (из 1952) сматра се почетком српске послератне модерне поезије. Оне су покренуле расправе књижевне јавности и оставиле велики утицај на поезију. Какво је Ваше мишљење о свему томе?

Попа: Видите, све је то почело пре него што је збирка објављена. Говорим првенствено о себи и *Кори*, мада је ситуација готово идентична и у случају мог колеге и пријатеља Миодрага Павловића. (*застане, па настави*) Критичари и песници преовлађујућих соцреалистичких убеђења, који су већ видели моје песме по књижевним часописима, нападали су ме изнова и изнова. Један ме је чак упитао: "Како је могуће да те текстове напише млади песник, а објави их познати књижевни магазин?" - наговештавајући, наравно, да у тим песмама нема ничег комунистичког и доброг, што се, заправо, сводило

¹ Миодраг Павловић (1928-2014), српски песик, есејиста, антологичар, преводац и академик.

на исто. То доба захтевало је песме у част борбе радничке класе, а ја нисам хтео да се бавим тиме. Други су, пак, кукали због херметичности моје поезије. Говорили су, чак, да је и наслов књиге двосмислен, да кора може да представља и кору дрвета и кору хлеба. (пауза) Ипак, неколико критичара и писаца ме је подржало пишући полемичке текстове који објашњавају моју поезију. Имао сам највише среће од свих младих песника: од првог дана када сам почео да објављујем - нико није био равнодушан према мојој поезији! (смех) Збирку су негативно оценили, на пример, Милан Богдановић, Предраг Палавестра, Зоран Гавриловић, Милосав Буца Мирковић... Али зато Зоран Мишић, Станислав Винавер, Борислав Радовић, Скендер Куленовић и Исидора Секулић, своје одушевљење нису крили. Павловић, Раичковић² и ја смо се са њима и дружили, па није ни чудо што су нас подржавали. (смех) Шалим се, наравно, сви су они професионалци и као такви су износили своје ставове и мишљење.

Софија: Да ли Вам сметају негативне критике?

Попа: Да вам кажем, наравно да ми је дража позитивна критика од негативне. Лепо је чути лепу критику! (осмех и пауза) Зна, на пример, да ме изнервира нека замерка критичара, јер знам да би они све могли да схвате, само кад би хтели. Али генерално, све ме то јако забавља! (осмех)

Софија: Поред збирке *Кора*, чије је реиздање изашло 1969, објавили сте још седам збирки: *Непочин поље* (1956), *Споредно небо* (1968), *Усправна земља* (1972), *Вучја со* (1975), *Кућа на сред друма* (1975), *Живо месо* (1975) и последња 1981. године- *Рез*. Поред тога, састављали сте и антологије зборнике, а ове године сте објавили циклус песама *Мала кутија*. Да ли радите на некој новој књизи тренутно?

Попа: Пишем доста, али сада није тренутак за објављивање.

Софија: Радујемо се том тренутку. А сада ће нам се придружити два господина која су имала удела у вашем стваралаштву, сваки на свој начин. Господин Зоран Мишић, књижевни критичар и господин Милан Богдановић такође књижевни критичар. Добар дан и добродошли!

Мишић и Богдановић: Хвала!

² Стеван Раичковић (1928-2007), српски песник, преводилац, есејиста и академик. Писао је и за децу.

Софија: Сад када сте нам се ви придружили (показује на Мишића и Богдановића), можемо да погледамо неколико прилога о збирци *Усправна земља*. Моје колеге бавиле су се њеним проучавањем из разних углова. За почетак, моја колегиница Тамара Грубиша спремила је избор песама и нешто о самој збирци. Изволи, Тамара. *(сви гледају у Тамару)*

(...)

Софија: Хвала ти, Тамара! Господине Попа, слажете ли се са избором песама?

Попа: Знате како се каже, мени су моје песме као деца! Све их волим подједнако! *(смех)*

Мишић: *(обраћа се Попи)* Наравно да их волиш једнако кад су све савршене! *(окреће се новинарки)* Васко Попа је мајстор метафоре, метонимије, персонификације...*(окрене се ка публици)* чујете ли ви ту уметност! *(заврти главом у неверици од одушевљења)* Вања о Зорану Мишићу као књижевном критичару.

Софија: Шта ви кажете, господине Богдановићу?

Богдановић: *(надрндагог израза лица)* Госпођица Тамара има пријатан глас и због тога је било подношљиво. *(рече и неискрено се насмеја)*

(Попа се насмеја и заврте главом, а Мишић преврте очима)

Вања о Богдановићу као књижевном критичару.

Софија: Добро, хвала вам у Тамарино име, а сада ћемо погледати шта су спремиле моје колеге Урош Видовић и Лука Пантош о ходочашћу лирског субјекта и местима које је посећивао. Изволите, господо! (*сви гледају у Уроша и Луку*)

Карта – корелација историја – географија - верска настава

Софија: Хвала Урошу и Луки! Сада, о историјском контексту моје колегинице Тара Мусовић и Лана Хаџи Никовић . Изволите, даме!

(...)

Софија: Хвала, девојке! Пре него што најавим следећи прилог, потребно је да кажем да песме имају позадину која је повезана са митологијом, тотемизмом и култом животиња, биљака, појава...исправите ме ако грешим! (*обраћа се Попи*)

Поп: Не, не! Све сте лепо рекли! (*рече и насмеја се*)

Софија: Одлично, онда да погледамо шта су нам спремиле Лара Радојковић, Урош Поповицки и Младен Јерончић. Изволите!

(...)

Софија: Хвала, колеге! Било је занимљиво.

Богдановић: (*тихо, за себе*) Е мој Јоване! Да си ово дочекао...

Софија: Нешто сте рекли, господине Богдановићу?

Богдановић: Рекао сам да се ово сукоби са свим мојим стандардима и да не знам зашто сте ме позвали овде ако ћете да величате ове бесмислице!

Мишић: Господине Богдановићу, молим вас, како не видите колико су ови стихови узвишени и...

Богдановић: Узвишени?! Молим вас! Мало излазим из теме, али како је стих да коњ *Обично осам ногу има* узвишен?! То је бунцање! Или, можда, господин Песник не уме да броји како треба! Колико ја знам коњ обично четири ноге има! Не знам где је он то живео...

Мишић: Дај, Богдановићу, немој да си тако ограничених схватања! Буди уметник, не математичар! То је коњ у касу, хиљаду пута смо о томе разговарали...

Богдановић: Јесмо, и још увек сматрам да је то све само не уметност! Уметност треба да буде корисна за друштво! Како је ово корисно? Како из овога млади људи да науче нешто? Историја се понавља! Исто је овако било с оним Дисом³! Сад разумем мог професора Скерлића! Стрефиће ме нешто...! (*мршти се и нервозно цупка ногом*)

Софија: Господине Попа, да ли имате ви нешто да кажете?

Попа: Ја бих да погледамо то што су ваше колеге спремиле. (*смешка се*)

Мишић: Ја се у потпуности слажем!

Софија: Онда да видимо! Вероника Клачар и Дамјан Шолаја причаће нам о развоју патриотске поезије од српске народне књижевности до данас. Изволите!

(...)

Софија: То би било то! Хвала Вероники и Дамјану! Господине Попа, да ли бисте хтели нешто да кажете?

Попа: Да, много вам хвала на свему! Била је ово велика част! Надам се да сви овако лепо разумеју моју уметност као ваше колеге и ви! (*смешка се*)

³ Владислав Петковић Дис, српски песник

Софија: Хвала Вама, господине Попа! А Хвала и вама, господо! (обраћа се критичаима) Без вас ово не би било потпуно! (*они климају главом у знак захвалности*) Хвала и вама, поштовани гледаоци! Будите уз нас и следећег пута, а до тада уживајте у уметности! Пријатан дан!

Земунска гимназија школске 2014/15. године одељење 4-2